

شماره سوم - نیمه اول آذر ۱۳۴۱

به مناسبت سالگرد روز پرافتخار دانشگاه (۱۶ آذر)

درختان بزرگ میشکنند ولی خم نمیشوند

وقتی طوفان بپا میخیزد
هرچه سبکسر است. . . .
و هر چه میان تهی است
با خود همراه میسازد

* * *

آنگاه به جنگل میتازد
در حالیکه به همه چیز بی‌اعتناست
در جنگل.
درختان پست
«و آنها که سست عنصرند»
چاکرانه در مقابلش خم میشوند
. . . و در راهش به خاک میافتند.
اما درختان بزرگ میشکنند
و خم نمیشوند
اینها از خود میگذرند
تا قلدر را به جای خود بنشانند

* * *

چهار درخت که خم نشد و شکست
طوفان خودخواه
در پای درخت پنجم از پای میایستد
و همانجا نابود میشود.

** * * **

ابتدا از اینکه انتشار این نشریه چند روزی بتاخیر افتاد از دوستان پوزش می‌خواهیم.
این بار سرآغاز نشریه ما حاشیه‌ایستکه یکی از روزنامه‌های عصر بر جریانات روز نوشته و ما نیز بهتر آن
دیدیم که تمام مطلب را ذکر کنیم و از دوستان می‌خواهیم که این مطلب را چند بار و دقیق بخوانند.
پیغام امروز - شماره دوم مهرماه ۴۱ درباره برنامه‌ایکه طرح شده:

اظهارات دیروز نخست‌وزیر در محافل سیاسی کشور و در افکار عمومی نشانه نوعی تغییر مشی تلقی شد و هر کس درباره آن بنحوی تفسیر میکند. اما برای آنکه اندیشه نکته سنج دچار خطا و لغزش نشود بهتر آنستکه عوامل و اسباب پیدایش یک فکر و زمینه‌های بثمر رسیدن آنرا نیک دریابد.

دولت از برنامه‌ایکه عنوان کرده چه میخواهد؟ دولت میخواهد بی‌آنکه تحمل مراجعه بافکار از پایین اجتماع و در سطح وسیع بکند نمایندگان عقاید و تمایلات سیاسی گوناگون را جمع کند و آنها را تکیه‌گاه اجرای یک سلسله برنامه‌های اصلاحی و عمرانی سریع سازد.

چرا دولت این انتخابات را از بالا آغاز کرده است و به مردم میدان نداده که خود در انتخاب شرکت بکنند؟ چون اولاً دولت بجهت مختلف مصلحت را در این مراجعه نمی‌بیند. عواملیکه در اجتماع پیدا شده مصادمه جناحهای مختلف اجتماعی را در مبارزات آزاد تا مرحله‌های حاد و نامساعد میتواند بکشاند و دولت زمان را مساعد این نوع مصادمه‌ها نمی‌یابد. استدلال دولت علاوه بر سایر عوامل و جهات تغییر دهنده مسیر آنستکه در مرحله حاد تقسیم اراضی بزرگ مراجعه بآراء عمومی در تعیین و انتخاب اشخاص که مشاور و ناظر کارهای دولت باشند به مصلحت نیست چون بیم آن میرود که میدانی برای بسیج مدافعان مالکین بزرگ بدست آید. از جانب دیگر در چنین انتخابی که مردم میکنند ای بسا نمایندگان گروه‌ها و اندیشه‌های مختلف نتوانند شانس پیروزی انتخاب بدست بیاورند و اینها عوامل نارضایی تازه بشوند و دولت با انتخاب خویش میدان این مصادمات را تندتر و محدودتر میسازد و در عوض از ثمر اندیشه‌های گوناگون برخوردار میشود.

اما همانطوریکه گفتیم اینها دلائل اساسی نیست. بیم بیشتر از آنستکه یا یکباره کفه انتخاب بجانب یک جناح خاص بغلظت یا تعادل موجب تصادمهای تعطیل کننده شود. و دولت احتیاج دارد بجای میدان دادن بهر نوع رقابت و نمایش آزاد قوا و افکار از این قبیل از سازش دادن رهبران و هدایت کنندگان این افکار در جهت تایید خویش و برنامه‌هاییکه دارد استفاده کند دولت فی‌الواقع قصد دارد برنامه سازش و آشتی جناح‌های معروف مختلف و مقاوم اجتماعی را به اجراء گذارد و در این کار دو برگ در دست دارد یکی دعوت و نرمش و هماهنگی نشان دادن با بیان عقاید و دیگری قدرت در قبال ترمدها و مقاومتهای احتمالی. تصور دولت آنستکه تاکنون اگر برنامه‌های اساسی پیشرفت نداشته یا از مهاجمه یا بمباردمان‌های عقاید و انتقاد در امان نمانده علت اینستکه گروه یا گروههایی از صاحبان عقاید و جناحهای مختلف در تنظیم و تهیه آن شرکت نکرده‌اند و همین بر کنار ماندن مجوز انتقاد و سرکوبی برنامه و موضوع شده است و انعکاس این انتقادهای صریح و سربسته آن شده که در خارج برنامه‌ها و کارهای مملکتی مبتدل و بی‌فایده جلوه کند و در داخل نیز کاری از پیش نرود و دولتها به نداشتند «پشتوانه ملی» متهم گردند.

به تعبیر دیگر دولت با طرح برنامه جلب صاحبان افکار و رهبران گروهها و دسته‌های مختلف سیاسی میخواهد «پشتوانه ملی» برای کارهاییکه در دست اجرا دارد درست کند.

اما دولت چه احتیاج به این کار دارد؟ واقع اینستکه دولت در دو جبهه از این «پشتوانه ملی» میتواند استفاده کند. یکی در جبهه داخلی از طریق که کلیه رهبران جناحهای مختلف را شریک و مسوول برنامه‌هایی سازد که در دست اجرا دارد و سنگینی کام و ناکامی برنامه‌ها را به دوش آنها هم بگذارد. دیگر جبهه خارجی که مدتهاست میدان حمله و انتقاد علیه برنامه‌ها و نحوه گردش کارها در ایران شده است.

در جبهه خارجی «پشتوانه ملی» دولت وظیفه و نقش مشکلتتری را باید به عهده بگیرد از طرفی باید جوابی به انتقادهای بعضی روزنامه‌های حادثه جوی آمریکا باشد و از جانب دیگر باید به انتظار اروپای مستعد سرمایه‌گذاری در ایران جواب بگوید.

این مطبوعات چند سال است میکوشند گردش چرخها را در ایران تخطئه کنند. این انتقادهای دو هدف را تعقیب میکنند یکی متهم ساختن دولتهای ایران بسونیت و نفع‌پرستی و دیگر بی‌گناهی و برائت و حسن نیت آمریکا محور اتهامات چند ساله اینهاست. آنها ایران را متهم میکنند که سرمایه‌داران (ایرانی) سرمایه‌های کلان در خارج دارند و اگر چنانچه عنوان میشود که صداقت در اجراء برنامه‌ها است اول خوبست این سرمایه‌ها به ایران باز گردد. آنها متهم میکنند که ایران مزار سرمایه و کمک خارجی است و هر چه کمک به این کشور بیاید مثل برف تابستانی معدوم میگردد. ایران هنوز نتوانسته طی چندین سال برنامه اصلاحات ارضی را اجرا کند و تا مالکین بزرگ در ایران پشتوانه دولت هستند و در دولت نفوذ دارند فساد از بین نمی‌رود و آفت سرمایه‌گذاری در درجه اول این سیستم مالکیت است.

اثر این تبلیغات و انتقادهای برائت جویانه آمریکایی در کشورهای اروپایی که در عین احتیاج سرمایه‌گذاری خارجی از آمریکاییها سخت گیرتر و محافظه کارترند طی سالها عکس‌العملی بوجود آورده است که امروز که نوبت سرمایه گردانی اروپاست محافل مالی اروپا حالت تردید درباره ایران نشان میدهند و آشکار شده است که انتظار دارند جوابیکه ایران باین انتقادهای میدهد تکلیف آنها را در قبال ایران روشن سازد.

و این «پشتوانه ملی» که دولت برای صحنه گذاشتن برنامه‌های اساسی خویش اعم از اقتصادی و سیاسی دارد تهیه می‌بیند آن جواب قانع کننده‌ایست که گویا دولت در نظر دارد به انتظاراتی این ممالک و انتقادهای بعضی مطبوعات حادثه‌جوی آمریکا بدهد.

پاره‌ای تصفیه‌ها که اخیراً صورت گرفت جوابی به موضوع مبارزه با فساد است و حمایت و ضمانت شاهنشاه از اعتباراتی که باید به مصرف برنامه‌های اقتصادی و عمرانی صحنه گذاشته «پشتوانه ملی» برسد جوابی دیگر است که این تلاش دولت برای ایجاد «وحدت ملی در کار پیشرفت» منجر به اعاده و جریان و گردش کامل سرمایه‌های ایران در کشور خواهد شد. همچنین جوابی دندان شکن به افسانه اعلام ورشکستگی ایرانست که نخست وزیر سابق با حمایت محافل آمریکایی بر سر زبانها انداخت و موقعیت ایران را از نظر سرمایه‌گذاری بین‌المللی متزلزل ساخت و تاکید است که ایران نه کشور ورشکسته‌ایست و نه سرمایه و اعتبار در آن ذوب شده معدوم میگردد. این تکیه کلام محکم که دولت به موقع جواب همه وامهای خارجی را میدهد صراحت کامل دارد که دولت به موفقیت خویش در اجرای برنامه‌ایکه متکی و معتقد است.

دولت برای نشان دادن حسن نیت کامل خویش این بسیج را در جهت آشتی و سازش داخلی و جلب اعتماد خارجی در برنامه خویش گذاشته است تا رهبری تحولات اجتماعی را در جهتیکه مورد نظر او است تمام و کمال در اختیار داشته باشد. حال باید دید که آیا انتظار اروپا از دموکراسی هدایت شده و «پشتوانه ملی» در همین حد است یا باز هم قلمرو وسیعتر میخواهد؟

نقل از اطلاعات پنجشنبه ۳ آبان ۴۱:

ساعت نیم بعد از ظهر دیروز شاهنشاه از نخستین اتوبوس دو طبقه‌ایکه به وسیله کارگران شرکت واحد اتوبوسرانی در تهران ساخته شده است در برابر کاخ سلطنتی دیدن فرمودند.

کیهان ۵ آبان ۴۱ شماره ۵۷۸۵:

در روز چهارم آبان در حضور شاهنشاه نوآموزان دبستان فردوسی و سربازان گارد سوم تیپ گارد شاهنشاهی پیر امید جالبی اجرا کردند که دارای سه طبقه بود و در طبقه سوم نامجو قهرمان ایران یک قمر مصنوعی را به روی دست بلند کرد و از داخل قمر مصنوعی یک دوشیزه خردسال به شکل فرشته کبوترانی را از داخل قمر آزاد ساخت و سپس شاهنشاه را تیریک گفت.

تهران اکونومیست شماره ۴۸۴ - ۱۹ آبان ۴۱:

اخباری که بسته و گریخته شنیده میشود اینستکه بودجه کافی برای بعضی از مدارس از جمله دانشکده کشاورزی مشهد وجود ندارد و چنانچه این وضع ادامه پیدا کند ناچار دانشکده کشاورزی مشهد را تعطیل خواهند کرد.

اتحاد ملی شماره ۷۳۱ هشتم آبان ۴۱:

طبق صفحه ۵۸ گزارش سازمان برنامه هزینه اعزام یکنفر از نور چشمی را به آمریکا برای کارآموزی مبلغ صد و هفتاد و نه هزار تومان (۱۷۹۰۰۰۰ ریال) به حساب گذارده‌اند. سوال ما این بود که این شخص کیست و در چه رشته‌ای کارآموزی کرده است و چرا هزینه یکنفر به مدت کوتاهی در آمریکا باید تا این اندازه زیاد باشد. نقل از نطق علم کیهان اول مهرماه ۴۱ شماره ۵۷۵۶:

من به شما اطمینان میدهم که ما در تحمل عقاید آنچنان بردباری به خرج خواهیم داد که مایه شگفتی همگان خواهد شد دولت من به مخالفان خود احترام میگذارد و کوچکترین بغضی و عنادی نسبت به آنها ندارد. نقل از روزنامه کیهان یکشنبه ۶ آبان:

امروز با کمال تأسف اطلاع یافتیم که مجله‌های وزین و گرامی روشنفکر - خوشه - مهر ایران از طرف دادستان تهران توقیف شده‌اند همچنین روزنامه‌های اتحاد ملی و مجله توفیق توقیف شده و دیگر روزنامه‌ها به شدت سانسور میشوند. جراید - ۱۵ آبان ۴۱:

بامداد امروز آقای دکتر خوشبین وزیر دادگستری در راس هیأتی رهسپار ایالت متحده خواهد شد به قرار اطلاع وزیر دادگستری در این سفر با مسوولین بانک بین‌المللی مذاکراتی به عمل خواهد آورد. حاشیه - میگویند بانک بین‌المللی شرط دادن وام به ایران را تصویب لایحه آن بوسیله مجلسین دانسته است و گویا وزیر دادگستری رفته است که به مقامات بانک بقبولاند که مراجعی نیز حق تصویب لوایح را دارند.

کیهان دوشنبه ۲۶ شهریور ۴۱ شماره ۵۷۵۱ نقل از نطق اعلیحضرت شاه در اراک در مورد

اصلاحات ارضی:

هیچ پیش‌آمدی نمیتواند باعث نه فقط متوقف شدن اینکار بشود حتی باعث مکث مختصر اینکار نخواهد شد. اینکار دیگر موضوع این نیست که میل من باشد. اگر خدای نخواست و به فرض محال اگر منم تغییر عقیده بدهم اینکار متوقف شدنی نیست و رو به جلو میرود و روزبروز رشددارتر میشود.

نقل از پیغام امروز ۶ آبان ۴۱ شماره ۷۸۴:

مقامات آمریکایی قبلا اعلام کرده بودند به کشورهای کمک میدهند که به وضع داخلی خود سروصورتی بدهند. برنامه اصلاحات ارضی را اجرا کنند و مبارزه با فساد را به اجرا بگذارند.

مجله تحقیقات اقتصادی مقاله آقای عبدالحسین بهنیا وزیر دارایی:

وقتی که قدرت مالی مردم برای رفع احتیاجات ضروری زندگی آنها کفایت نکند و در نتیجه بیکاری و عوامل نامساعد دیگر تحصیل درآمد از مردم ممکن نباشد وضع خطرناک خواهد شد و آثار این ناراحتی عمومی خیلی زودتر از اثر مسکن خیالی اصلاحات ارضی نمودار خواهد گردید.

نقل از جراید ۲۰ - آبان ماه

روز بیستم آبانماه اسدالله علم با عجله بسیار مخبرین داخلی و خارجی را احضار کرد و اعلام نمود به دستور شاه تا هشت ماه دیگر انتخابات انجام خواهد شد.

حاشیه - یک کرشمه و چند کار.

۱ - مقدم کردن انتخابات مجلسین بر انتخابات انجمن شهر،

۲ - جا زدن محرمانه (عقب نشینی پیروزمندانه) در مقابل فعالیت روحانیون.

۳ - جلوگیری از توسعه اعتراض آن مقامات از مخالفت با انتخابات زنان به مخالفت با اداره مملکت با صدور تصویبنامه.

۴ - آرام کردن هیجانان علاقمندان به انتخابات مجلسین و موکول کردن شروع انتخابات به وقتیکه دانشگاه به علت تعطیل تابستانی از فعالیت میافتد.

۵ - مستحکم کردن موقعیت حکومت در ظرف این مدت.

مجله تحقیقات اقتصادی آبانماه ۴۱ از مقاله آقای عبدالحسین بهنیا.

دستگاه با عظمت بانک ناشر اسکناس در گذشته مجهز برای تعیین سیاست و تشخیص روش مالی و اقتصادی نبود و بهمین جهت اراجیف از قبیل تورم دلار شایع شد و اشتباهات بزرگی از قبیل تصویب قانون استفاده از مازاد پشتوانه برای صنعت و فلاح روی داد.

حاشیه - خوانندگان خود اطلاع دارند که این شایعات و اشتباهات از طرف چه کسانی مطرح شد. . .

اطلاعات پنجشنبه ۲۴ آبان نقل از نطق شاهنشاه در کرمان:

در سال ۲۶ در مراجعت از آذربایجان گفته بودم که سلطنت بر یک مشیت مردم فقیر افتخاری ندارد از آنروز تا بحال دیدید که چه کردم. امروز به شما میگویم ک سلطنت بر یک مردم غیر آزاد و غیر مترقی برای من ارزش ندارد.

حاشیه - اعلیحضرت خوشبختانه قبول و تایید نمودند که تاکنون مردمی آزاد و محیطی مترقی وجود نداشته است.

نقل از هفته نامه دیپلمات چهارشنبه ۱۶ - آبان ۴۱ شماره ۴۱۷:

آقای ارسنجانی در روز ۲۶ مهرماه نیز گفته بود مالکان همیشه نوکر اجنبی بوده‌اند. و مالک یا خودش یا نماینده‌اش به مجلس میرفت و خود را به خارجیان میفروخت.

حاشیه - آیا آقای دکتر ارسنجانی قبول دارند که افتخار عضویت کابینه کسانی را داشته و دارند که از مالکین بزرگ ایران که همیشه نوکر اجنبی بوده‌اند، هستند. و یا آقایان دکتر امینی و علم را از مستثنئات نوکران میدانند.

رئیس اصلاحات! ارضی فارس کیست؟

مصاحبه رئیس دارایی فیروزآباد:

و اما در مورد قتل مهندس ملک عابدی خبرهای بعدی حاکی است که قتل مهندس که روز چهارشنبه صدای آن بلند شد روز دوشنبه اتفاق افتاده و ماجرا از این قرار بوده است که دزدان مسلح حرفه‌ای که قبلاً جلوی چند ماشین را گرفته و اثاثیه مسافرین را برده و شوفرها را هم کت بسته از پشت روی زمین خوابانده بودند جلو جیب کشاورزی را گرفته و مهندس فقید را که تصادفاً فرنج سفر به شکل فرنج افسران و تفنگی در دست داشته به تصور اینکه نیروی ژاندارم است و به سمت آنها قراول رفته از پای در می‌آورند و بقیه مسافرین نیز لخت میکنند و فراری میشوند یک تیر بپای مهندس همت می‌زنند و رئیس دارایی را نیز بضرت پاشنه تفنگ زخمی مینمایند و بقیه نیز به همین نحو به مقامات قضایی و انتظامی استان گزارش و از آنجا به مرکز منعکس میشود. ولی پس از ۴۸ ساعت گذشتن از این واقعه یکبارہ سمت مرحوم مهندس عابدی مامور آمارگیری وزارت کشاورزی، رئیس اصلاحات ارضی تبلیغ شده و قتل تاسف‌آور فقید سعید بهانه‌ای بدست حکومت داد تا در این موقع که میسیونری از آمریکا برای مطالعه به منظور دادن و یا ندادن کمک و بررسی کارهای انجام شده به تهران میامدند جنجالی به پا کنند و با اعلام عزای ملی و سکوت رادیو و صحنه سازیهای دیگر و مقالات جوراجور روزنامه‌ها قضیه را به صورت نهضتی درآورند و وانمود کنند که فی‌الواقع دولت وقت دست بکار جهادی شده است که اگر آمریکاییها از آن حمایت نکنند عاقبت طرح برنامه اصلاحات ارضی به شکست مبدل خواهد شد.

* * *

از خوانندگان می‌خواهیم که مطالب مورد توجه و جالب داخلی و خارجی را با مدارک آنها که در اختیار دارند برای ما بفرستند. ما در انتظار راهنماییها و مطالب ارسال شده می‌باشیم.
از انتشارات داخلی نهضت آزادی ایران